

JAVNO PREDUZEĆE ELEKTROPRIVREDA SRBIJE
i
EVROPSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ

PROJEKAT ZA MALE HIDROELEKTRANE
AKCIONI PLAN ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I
SOCIJALNA PITANJA (ESAP)

(Finansiranje Projekta iz kredita EBRD)

Ugovor EBRD broj. 42421 od 07.07.2011 godine, zaveden u JP EPS pod brojem
753/8-11 od 12.12.2011. godine

Beograd, novembar, 2014.

PROJEKAT ZA MALE HIDROELEKTRANE

AKCIONI PLAN ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALNA PITANJA (ESAP)

U okviru projekta za male hidroelektrane, JP Elektroprivreda Srbije (EPS) planira izgradnju novih malih hidroelektrana (MHE) na dve postojeće brane izgrađenim za vodosnabdevanje u Srbiji, i revitalizaciju petnaest drugih postojećih malih HE. Projekat finansira Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD). Lokacije su sledeće:

1	Celije	Izgradnja nove HE na postojećoj brani
2	Rovni	Izgradnja nove HE na postojećoj brani
3	Kratovska reka	Revitalizacija
4	Moravica	Revitalizacija
5	Pod Gradom	Revitalizacija
6	Radaljska Reka (Banja)	Revitalizacija
7	Seljasnica	Revitalizacija
8	Turica	Revitalizacija
9	Vrelo	Revitalizacija
10	Raska	Revitalizacija
11	Gamzigrad	Revitalizacija
12	Jelasnica	Revitalizacija
13	Sicevo	Revitalizacija
14	Sokolovica	Revitalizacija
15	Sveta Petka	Revitalizacija
16	Temac	Revitalizacija
17	Vucje	Revitalizacija

Ovaj dokument predstavlja Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (ESAP) koji je usaglašen između EPS i EBRD. ESAP obuhvata niz aktivnosti koje će EPS realizovati kako bi izbegao, smanjio, kontrolisao ili na drugi način smanjio potencijalni uticaj na životnu sredinu, zdravlje i bezbednost na radu i uticaj na društvo u toku izgradnje i rada.¹ Ovaj ESAP je deo sporazuma o finansiranju između EPS i EBRD. Periodično podnošenje izveštaja EBRD-u najmanje jednom godišnje, kao i periodično praćenje od strane EBRD, će se obavljati za izvršenje zahtevanih aktivnosti.

Aktivnosti koje će preduzeti EPS su predstavljene u dve tabele: jedna tabela obuhvata aktivnosti koje se primenjuju na EPS (na korporativnom nivou ili nivou privrednog društva) ili na sve pod projekte, dok se drugi primenjuje na pojedinačne projekte. Tabele opisuju specifičnu aktivnost koja treba da se završi, zakonski akt ili politiku kojim se definiše zahtev, vremenski okvir u kojem zahtev treba da se završi, i kriterijumi koji će biti ocenjeni da bi bili ispunjeni; poslednji od njih obuhvata specifične informacije za koje će biti podnet izveštaj EBRD. Jedan ključni zahtev na korporativnom nivou je posebno značajan: Kada druge kompanije obavljaju radove po ugovoru, EPS je odgovoran za to da izvođači poštuju zahteve

¹ Za potrebe ovog ESAP, "izgradnja" obuhvata sve aktivnosti na terenu za izgradnju projekta, uključujući pomoćne objekte kao što su građevinsko naselje, privremene ili stalne zgrade, montažni placevi itd. „Rad“ označava rutinski i van rutinski rad i održavanje hidroelektrane i pomoćnih objekata, i „učinak projekta“ obuhvata celokupan period izgradnje i rada.

ESAP. To znači da EPS mora da obuhvati odgovarajuće zahteve u ugovorima i ugovorima sa podizvođačima i da omogući direktno praćenje i nadzor izvođača.

Kao što je određeno u raznim neophodnim aktivnostima ili kako su se strane saglasile, ovaj ESAP može da se revidira s vremena na vreme, a da bude usklađen sa zakonima Republike Srbije i EBRD zahtevima u oblasti zaštite životne sredine i društva.

Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE EPS Projekat za male hidroelektrane				
<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
Uslov za realizaciju 1: Procena i upravljanje zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima				
1.1	Priprema i podnošenje izveštaja o statusu ESAP implementacije i učinku u oblasti zaštite životne sredine i socijalnih pitanja, uključujući rešavanje žalbi	EBRD PR 1	Na godišnjem nivou, da se integriše u EPS Izveštaj o životnoj sredini	Podnošenje izveštaja o učinku u oblasti zaštite životne sredine, zdravlja i bezbednosti na radu i socijalnih pitanja (ESHS)
1.2	Postizanje i održavanje sistema menadžmenta životnom sredinom i socijalnim pitanjima koji su ekvivalentni ISO 14001 za sve EPS kompanije koje su odgovorne za ove hidroelektrane. U meri u kojoj to dozvoljavaju propisi za nabavke, ne birati istu kompanije za sertifikovanje uzasptopnih obnavljanja.	EBRD PR 1 Najbolja međunarodna praksa	Pripremiti i pokrenuti: Prvi – drugi kvartal 2015 Implementirati: 2015 i nadalje	- Razvoj i imlementacija sistema - Izveštavanje banke o statusu razvoja i implementacije sistema
1.3	Postizanje i održavanje sistema menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu (OHS) koji su ekvivalentni OHSAS 18001 za sve EPS kompanije koje su odgovorne za ove hidroelektrane.	Najbolja međunarodna praksa upravljanja PR 1	Pripremiti i pokrenuti: drugi kvartal 2015 Implementirati: 2015 i nadalje	- Razvoj i implementacija sistema - Izveštavanje banke o statusu razvoja i implementacije sistema
1.4	Imenovanje odgovornog(ih) menadžera kao što je potrebno za zaštitu životne sredine, zdravlja i bezbednosti na radu i socijalna pitanja za ove projekte. Obuka poslovođa i odgovarajućih zaposlenih za svaki građevinski tim u oblasti relevantnih zahteva ovog ESAP.	Najbolja međunarodna praksa upravljanja PR1	U toku izgradnje i rada	- Izveštavanje banke o statusu imenovanja i obuka
1.5	Utvrđivanje politika i procedura za nadgledanje	Najbolja međunarodna		- Efikasni nadzor izvođača

² Ova kolona pokazuje šta će se smatrati uspešnom implementacijom određene stavke i za šta treba da se podnese izveštaj banci u periodičnim ESHS izveštajima koji se zahtevaju stavkom 1.1.

**Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
	<p>ESHS učinka izvođača u toku izgradnje na ovim lokacijama, koje će obuhvatiti (najmanje):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obuhvatanje adekvatnog ESAP i drugih pravnih zahteva u ugovorima, uključujući zahtev za obuku zaposlenih/menadžmenta. - Dodela jasnih odgovornosti u EPS za nadzor projekata od strane Izvođača - Redovne inspekcije lokacija i građevinsko naselje izvođača - Izvođač podnosi izveštaj o učinku dovoljnom da omogući obuhvatanje podataka u ESHS izveštaj za banku i da omogući EPS da odluči da li su potrebne korektivne mere - Verifikacija obuke i profesionalnih sposobnosti za menadžere za zaštitu životne sredine i OHS menadžere i zaposlene izvođača 	praksa upravljanja PR1	Drugi kvaratal 2015	<ul style="list-style-type: none"> - ESHS izveštaji EBRD u vezi sa: <ul style="list-style-type: none"> - Opisom programa - Važnim aspektima učinka (imenovanja, inspekcije, itd.) - Obuka - Pregledi izvođača (i na nivou izvođača i zajednički na nivou projekta) u pogledu ESHS pregleda učinka
1.6	Pribavljanje i održavanje svih potrebnih dozvola i ovlašćenja za projekte i pridržavanje zahteva iz dozvola. One treba da obuhvataju, ali nisu ograničene na: energetska dozvolu, lokacijsku dozvolu, građevinsku dozvolu, vodnu dozvolu i dozvolu za rad.	Srpski i lokalni zakoni/regulative EBRD PR 1	Pre aktivnosti za koje je potrebna dozvola/ovlašćenje	<ul style="list-style-type: none"> - Sve aktivnosti dozvoljene i odobrene kao što je i zahtevano. - Potpuna usklađenost sa dozvolama i ovlašćenjima - Izveštaj za banku o izdavanju dozvola i statusu usklađenosti
1.7	Kao što zahtevaju nadležni organi za specifičnu izgradnju i radove na revitalizaciji na ovim lokacijama, završene Studije o proceni uticaja na životnu sredinu.	Srpski Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu (Sl. glasnik RS. 134/09) EBRD PR 1	Kako zahtevaju nadležni organi.	<ul style="list-style-type: none"> - Potpuna usklađenost sa zakonom - Izveštaj za banku o potrebnim i završenim studijama
1.8	Kao što zahtevaju nadležni organi za određene lokacije, pripremi Studiju izvodljivosti sa generalnim projektom i Studiju izvodljivosti sa idejnim projektom (da opiše osnovne uslove u vezi sa	Lokalni regulatorni zahtevi EBRD PR 1	Kako zahtevaju nadležni organi	<ul style="list-style-type: none"> - Konsultacije sa nadležnim organima radi utvrđivanja tačnih zahteva - Izveštaj za banku o zahtevanim

Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE EPS Projekat za male hidroelektrane				
<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
	zaštitom životne sredine i socijalnih pitanja, kao što su kvalitet vode i ispitivanje podzemnih voda, stabilnost kosine, istraživanje flore i faune uključujući i vodzemce)			studijama i statusu usklađenosti
2.	<i>Uslov za realizaciju 2: Radni odnosi i uslovi rada</i>			
2.1	Implementacija plana menadžementa izvođača koji je pripremljen u skladu sa gore navedenom stavkom 1.5 za ove projekte, da bi se obezbedilo da se EPS izvođači pridržavaju EBRD PR 2 i srpskog Zakona o radu.	EBRD PR 2	Pre ugovaranja i za vreme trajanja ugovora	- Priprema i implementacija plana - Izveštaj o usklađenosti izvođačai rezultati nadzora
2.2	Obezbediti da je zvanični žalbeni mehanizam dostupan svim zaposenim i izvođačima kompanije (kompanija) EPS koje su zadužene za hidroelektrane, na jeziku (jezicima) radnika (napomena: ovo je različito od žalbenog mehanizma zainteresovanih strana koji se zahteva u PR10)	EBRD PR 2	Pre izgradnje	- Definisani žalbeni mehanizam - Izveštaj za banku o svim žalbama i odlukama po žalbama
2.3	Razvoj i implementacija OHS plana kao smernice za sve aktivnosti koje su povezane sa projektom na lokacijama u toku izgradnje i onda radom. Takođe zahtevaju plan izvođača/nadzor usklađenosti. Zahtevi treba da obuhvate (a da ne budu ograničeni na): - Analizu opasnosti za poslove i zadatke i kontrola za aktivnosti EPS-a. - Obezbeđivanje HTZ, zahteve za korišćenje HTZ, i primenu korišćenja HTZ. - Obuke za bezbednost za sve zaposlene, koje obuhvataju opasnosti na njihovim poslovima. - Revizija i odobrenje OHS planova izvođača da bi	Najbolje međunarodne prakse. EBRD PR 2	- Priprema plana: pre aktivnosti na lokaciji (za izvođače, pre rada na lokaciji) - Implementirati: tokom izgradnje i rada	- Plan definisan pre aktivnosti obuhvaćenih planom. - Revizija i odobrenje od strane nezavisnog OHS stručnjaka - Revizija i odobrenje OHS planova izvođača i kontrola učinka izvođača - Izvestiti Banku o statusu razvoja i odobrenja plana - Izvestiti Banku o sižeju podataka o učinku OHS od strane EPS i izvođača (radni sati, nesreće, izgubljeno vreme, itd..)

**Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
	<ul style="list-style-type: none"> - se ispunili isti standardi kao za plan EPS-a - Kontrola izvođačeve OHS implementacije, uključujući obavezno izveštavanje - Beleženje statistika incidenata, uključujući ukupne radne sate, ozbiljne povrede, izgubljeno vreme itd. 			
3.	<i>Uslov za realizaciju 3: Sprečavanje i smanjenje zagađenja</i>			
3.1	Razviti i implementirati plan upravljanja čvrstim otpadom za sve otpade koji će nastati tokom ovih projekata, uključujući hemikalije, goriva, naftu, građevinski šut, čvrst otpad iz domaćinstava, sijalice, papir itd. Ukoliko je potrebno, razviti dopunske planove za pojedinačne objekte ili tipove otpada. Obezbediti da celokupno upravljanje van lokacije bude izvršeno od strane licenciranih kompanija i na licenciranim mestima.	Zakoni Srbije EBRD PR 2 Najbolje međunarodne prakse	Pre proizvodnje otpada	<ul style="list-style-type: none"> - Plan (Planovi) urađeni i implementirani na svim lokacijama - Izvestiti Banku o razvoju, usvajanju i implementaciji plana, uključujući količine proizvedenog, odloženog, ponovo korišćenog/recikliranog otpada
3.2	Ukoliko bi bilo koji od projekata doveo do značajnih privremenih ili trajnih izmena u nivou i toku nizvodnih površinskih voda: <ul style="list-style-type: none"> - Konsultovati se sa lokalnim vlastima i dogovoriti neophodne mere ublažavanja - Razviti režime za izgradnju i rad tako da se umanje nizvodni uticaji - Konsultovati se sa korisnicima nizvodne površinske vode i obezbediti nadoknadu za sve finansijske gubitke ili gubitak pogodnosti. 	EBRD PR 3	Proceniti uticaje i konsultovati se sa nadležnim organima i korisnicima: pre izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Određivanje potrebe za izveštajima o oceni površinske vode - Završavanje izveštaja gde je potrebno - Konsultacije sa nadležnim organima - Izvestiti Banku o izveštajima i konsultacijama
3.3	Implementirati mere za ublažavanje i najbolje prakse upravljanja da bi se sprečilo/smanjilo/kontrolisalo zagađenje vazduha od fugitivne prašine i emisije od vozila / opreme tokom izgradnje u ovim projektima.	Najbolje međunarodne prakse.zdaj EBRD PR 3	Tokom izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Minimalno stvaranje prašine. - Izvestiti Banku o žalbama na prašinu ili druge emisije

**Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrola emisija prašine u sušnim periodima korišćenjem vode ili druge metode za suzbijanje prašine na putevima i drugim mestima koja stvaraju prašinu - Dobro održavati svu motorizovanu opremu i vozila kako bi se smanjile emisije. 			
3.4	<p>Razviti plan za kontrolu erozije, nanosa i kvalitet vode za sve oblasti gde će zemljište i rečno korito biti poremećeni tokom izgradnje po ovim projektima. Plan treba da (najmanje):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Precizira upotrebu dobrih praksi za održavanje i najboljih praksi za upravljanje da bi se umanjilo širenje nanosa kao što je taložnik, korišćenjem nanosne zavese duž vodotoka, bala sena, bujične barijere i sejanja za uspostavljanje travnog pokrivača na primer. - Održavati platoe i površine puteva čiste od nanosa blata i ulja. - Držati deponije dalje od reke i minimizirati prazna područja u blizini reka. - Koristiti zaštitne zidove oko rezervoara za sprečavanje oticaja. - Očistiti nanose koji se skupljaju u svim uređajima ili konstrukcijama unapred da bi se sprečio oticaj nanosa - Ispitivati da li postoji curenje kod vozila i opreme pre nego što se koriste blizu ili u vodi. 	EBRD PR 3 Najbolje međunarodne prakse	Pre i u toku izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Minimalan štetan uticaj na kvalitet vode - Izvestiti Banku o uspehu kontrole erozije i upravljanju kvalitetom vode
3.5	Ukoliko je potrebno produbljivanje korita ili radovi unutar vodotoka za ove projekte, sprovesti samo ako ne postoji izvodljiva alternativa, i samo nakon	Zakoni Srbije EBRD PR 3 Najbolje međunarodne	Pre produbljivanja korita potreban je plan	<ul style="list-style-type: none"> - Ovlašćenje koje izdaju vlasti pre implementacije aktivnosti - Izveštaj za EBRD o planiranju i

**Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
	<p>potpune konsultacije sa nadležnim organima. Ukoliko je potrebno produbljivanje korita, razviti plan upravljanja produbljivanjem koji zahteva, najmanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Granicu za čišćenje i druge radove u tokovima kada nema mrešćenja ili gajenja mlade ribe. - Konsultovati stručne biologe koji se bave vodom o vremenskom roku i aktivnostima da bi se umanjili uticaji unutar vodotoka. - Razmatrati alternativne tehnike za čišćenje zemlje da bi se umanjili uticaji, uključujući produbljivanje korita. - Uključiti produbljene materije u plan upravljanja otpadom u skladu sa tačkom 3.1 u tekstu iznad. 	prakse		implementaciji
3.6	<p>Implementirati mere za sprečavanje/smanjenje/kontrolu izlivanja opasnih supstanci, uključujući goriva, maziva i druge hemikalije u ovim projektima. Najmanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skladištiti goriva i druge opasne materijale u nasipnim rezervoarima sa 110% kapaciteta. - Obezbediti posude za sakupljanje kapljica u mestima gde se koriste ili skladište goriva ili ulja. - Ne skladištiti materijale blizu vode niti preduzimati sipanje goriva ili druge poslove blizu vode. - Prepoznati namensku ograđenu lokaciju za ponovno točenje goriva - Obučiti vozače i operatore koji rade na opremi u vezi sa upravljanjem gorivom, uključujući čišćenje izliva. - Staviti na raspolaganje opremu za čišćenje tečnosti na svim lokacijama. 	EBRD PR 3 Najbolje međunarodne prakse.	Neposredno pre i tokom izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Nema izlivanja. - Izvestiti Banku o izlivima i preduzetim aktivnostima. - Izvestiti Banku odmah u slučaju većih izlivanjima ili vanrednim aktivnostima.

**Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
3.7	Obezbediti odgovarajuću lokalizaciju i odlaganje otpadnih voda izgradnje iz ovih projekata, uključujući sanitarnu vodu i olujnu vodu. Celokupna sanitarna i olujna voda treba da se prikupi i isporuči u obližnje postrojenje za preradu otpadnih voda kako zahtevaju nadležni organi.	EBRD PR 3 Najbolje međunarodne prakse.	Neposredno pre i tokom izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Nema otpuštanja neprerađene vode - Nema štetnih uticaja na kvalitet vode od sanitarne ili olujne vode - Izvestiti Banku o otpuštanju neprerađene vode - Odmah obavestiti Banku u slučaju većih otpuštanja ili aktivnosti od strane nadležnih organa.
4.	<i>Uslov za realizaciju 4: Javno zdravlje, bezbednost i obezbeđenje</i>			
4.1	<p>Razviti i implementirati – i tražiti od izvođača da implementiraju– procedure za zaštitu javnog zdravlja i bezbednosti, koje obuhvataju (ali se ne ograničavaju na):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planove za upravljanje saobraćajem za sve vozače i rukovaoce opremom (videti 4.2 u tekstu ispod). - Javno obaveštenje o radovima na izgradnji blizu oblasti koje su otvorene za javnost. - Obezbeđenje koje je potrebno za sprečavanje neovlašćenog pristupa lokacijama za projekat, sa odgovarajućim obukama za čuvare. - Obaveštenja/table/barijere za opasnost da bi se obeshrabrio/sprečio pristup komponentama pod naponom ili drugim opasnim oblastima. 	PR4	Tokom izgradnje i rada	<ul style="list-style-type: none"> - Javna obaveštenja - Obuka za obezbeđenje, Uvrstiti u ESHA izveštaj za Banku podatke o obaveštenjima, obukama i bezbednosnim merama
4.2	<p>Razviti i implementirati Plan za upravljanje saobraćajem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektovati puteve tako da se izbegnu škole, bolnice, i druge oblasti gde može biti gust saobraćaj i gde ima pešaka ili dece. 	Najbolje međunarodne prakse. EBRD PR 4	Tokom izgradnje i rada	<ul style="list-style-type: none"> - Plan za upravljanje saobraćajem - U ESHS izveštaje uvrstiti podatke o svim nesrećama.

**Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
	<ul style="list-style-type: none"> - Obavestiti zajednice i postaviti znakove na javne puteve pre perioda gustog saobraćaja. - Postaviti znakove upozorenja duž opsega oblasti izgradnje. - Ograničiti aktivnosti izgradnje na rad po danu. - Utvrditi i primeniti stroga ograničenja brzine na lokaciji - Obezbediti obuku za sve vozače, usaglasiti sa planom saobraćaja 			
4.3	Utvrditi i primenjivati jasna pravila za radnike (uključujući i zaposlene kod izvođača) da bi se sprečili incidenti smetnji van lokacije koji uključuju lokalne stanovnike	EBRD PR 4 Najbolje međunarodne prakse	Tokom izgradnje	Uvrstiti u ESHS izveštaj informacije o žalbama i incidentima u koji su uključeni radnici, i odgovore izvođača/EPS-a
5.	<i>Uslov za realizaciju 5: Otkup zemljišta, prisilno raseljavanje i izmeštanje poslovnih aktivnosti</i>			
5.1	Ukoliko privatno zemljište treba da se pribavi ili je na neki drugi način obuhvaćeno projektom, pokušati postizanje sporazumnog rešenja sa svim pojedincima/domaćinstvima koja su obuhvaćena projektom.	Zakoni Srbije EBRD PR 5 Najbolje međunarodne prakse	Pre izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Sporazumna rešenja - Aktivnosti vezane za pribavljanje zemljišta koje su u potpunosti dokumentovane - Izvestiti Banku o potrebi da se pribavi/koristi privatno zemljište i o pregovorima i rešenjima
5.2	Nadoknaditi i vlasnicima i korisnicima zemljišta (i privatnom i državnom zemljištu i ovlašćenim i bespravnim korisnicima). Vlasnici zemljišta treba da dobiju kompenzaciju za zemljište i imovinu, dok korisnici zemljišta treba da dobiju nadoknadu za izgubljenu imovinu (osim zemljišta)	Zakoni Srbije EBRD PR 5 Najbolje međunarodne prakse	Pre zaposedanja zemljišta	<ul style="list-style-type: none"> - Ugovori o nadoknadi - U potpunosti dokumentovana evidencija o nadoknadi - Izveštaj za Banku o aktivnostima za nadoknadu
5.3	Obezbediti nadoknadu po troškovima zamene (tržišna vrednost imovine plus troškovi prenosa u	Zakon Srbije EBRD PR 5	Pre izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Sporazumno rešenje. - U potpunosti dokumentovana

**Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
	vezi sa vraćanjem na isti izgled te imovine, kao što je registracija i takse za prenos), kako je određeno od strane ovlašćenih sudskih procenitelja. Ovo će biti u vidu zamene sličnom imovinom ili novčane nadoknade.	Najbolje međunarodne prakse		evidencija o nadoknadi - Izveštaj za Banku o aktivnostima za nadoknadu
6.	<i>Uslov za realizaciju 6: Biodiverzitet, očuvanje i upravljanje održivim resursima</i>			
6.1	Prema zahtevu lokalnih vlasti na projektima gde je potrebno čišćenje zemljišta (neki putevi i dalekovodi), završiti ekološka istraživanja pre izgradnje kako bi se dokumentovalo postojeće stanje i razvili planovi ublažavanja kako bi se smanjili poremećaji i uticaji (npr. da bi se smanjilo područje, rute oko osetljivih staništa, sezonska gradnja, itd). Konsultovati nadležne organe u vezi sa pitanjima obima i metodologije svih istraživanja.	EBRD PR 6 Najbolja međunarodna praksa.	- Sprovesti istraživanje i izraditi planove ublažavanja pre izgradnje - Sprovoditi mere ublažavanja tokom izgradnje	- Završetak istraživanja koje zahtevaju nadležni organi i razvoj planova za ublažavanje prema potrebi - Izveštaj za Banku o završetku istraživanja i o najbitnijim saznanjima i planovima ublažavanja
6.2	Nakon izgradnje, ponovo iznivelisati i zasaditi sve oštećene oblasti sa izvornim vrstama trave i žbunja. Pratiti i održavati dok vegetacija ne bude dobro uspostavljena a ciljevi rekultivacije ispunjeni.	EBRD PR 6 Najbolja međunarodna praksa	- Ustanoviti ciljeve rekultivacije: pre izgradnje - Ponovo nivelisati i zasaditi: nakon završetka poremećaja - Pratiti i održavati: dok vegetacija ne postane samoodrživa	- Samoodrživa izvorna vegetacija - Izveštaj za Banku o statusu sprovođenja i praćenja rekultivacije lokacije
6.3	- Kao deo projektnog inženjeringa, razmotriti troškove i benefite dodavanja ribljih staza (ili sličnog) na lokacije projekta koje trenutno nemaju takve strukture.	EBRD PR 6	Za postojeće brane: završiti studije do drugog kvartala 2015.godine kao i za Rovni.	Izveštaj za Banku o sižeu i zaključcima ocena i odluka koje se odnose na poželjnost i izvodljivost dodavanja ribljih staza.
8.	<i>Uslov za realizaciju 8: Kulturno nasleđe</i>			
8.1	Na lokacijama sa znatnim novim remećenjem	EBRD PR 8	Pre izgradnje	- Konsultacije sa nadležnim

Tabela 1. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na EPS lokacije HE EPS Projekat za male hidroelektrane				
<i>Br.</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Plan implementacije</i>	<i>Mera uspeha²</i>
	terena, konsultovati relevantne nadležne organe u vezi sa pitanjima verovatnoće pronalaženja arheoloških ili drugih kulturnih otkrića i sprovesti ispitivanje i mere očuvanja koje zahtevaju nadležni organi.			organima - Izveštaj za Banku o zahtevima koje nameću nadležni organi
8.2	Konsultovati nadležne organe za pitanja aktivnosti izgradnje na postojećim i potencijalnim HE i lokacijama koje su od istorijskog značaja	Zakoni Srbije EBRD PR 8	Pre bilo kakvog remećenja potencijalno istorijskih lokacija	- Zaštita kulturnog nasleđa - Izveštaj za Banku o ishodima konsultacija
10.	<i>Uslov za realizaciju 10: Otkrivanje informacija i angažovanje zainteresovanih strana</i>			
10.1	Sprovesti dogovoreni Plan angažovanja zainteresovanih strana, obavestiti zainteresovane strane o aktivnostima i mogućim uticajima (posebno onim koji se tiču izgradnje) i napretku, i primiti i odgovoriti na tužbe.	EBRD PR10 Najbolja međunarodna praksa	Tokom izgradnje i rada	- Uspešan program angažovanja zainteresovanih strana - Izveštaj za Banku o najvažnijim aktivnostima angažovanja zainteresovanih strana i o svim tužbama i rešenjima

Tabela 2. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na odabrane lokacije HE EPS Projekat za male hidroelektrane					
<i>Br.</i>	<i>Relevantni projekat(projekti)</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva</i>	<i>Datum završetka</i>	<i>Mera uspeha²</i>
11.1	Izgradnje svih novih HE	Rad sa svakim vlasnikom brane/vodoprivredom kako bi se obezbedilo njihovo mesto u Akcionom planu za vanredne situacije (EAP) za vanredne slučajeve na brani koji prepoznaje razmeru poplava i štete koja može nastati u slučaju pucanja brane.. EPS mora da bude upućen u plan i sve zahteve koje važe za njih.	EBRD PR 3, 4	Pre izgradnje	- Plan za reagovanje u vanrednim situacijama. - Izveštaj za Banku o status planova

**Tabela 2. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na odabrane lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Relevantni projekat(projekti)</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva</i>	<i>Datum završetka</i>	<i>Mera uspeha²</i>
11.2	Sve lokacije sa branama koje nisu betonske brane	Dogovoriti sa vodoprivredama da stopa povlačenja akumulacije ne treba da uzrokuje nestabilnost brane ili okolnih kosina akumulacije – relevantno za nasute brane	EBRD PR 1, 4	Pre rada HE	<ul style="list-style-type: none"> - Ugovorni sporazum između EPS i vodoprivreda - Izveštaj za Banku o sporazumima
11.3	Moravica	Oceniti i modifikovati riblje staze po potrebi za sve dovoljne vodene staze za kretanje ribe.	EBRD PR 6	Pre rada	<ul style="list-style-type: none"> - Konsultovati nadležne organe u vezi sa projektovanjem - Izmena projekta ukoliko je potrebno - Ishod praćenja - Izveštaj za Banku o ishodu
11.4	Celije	<p>Potvrđen je izgled za drenažni cevovod koji će se koristiti za snabdevanje nove HE bilo putem bifurkacionog cevovoda na nizvodnom kraju ili direktno.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iz bezbednosnih razloga, održavati postojeće ispuste - Usaglasiti radni režim sa vodoprivredom 	EBRD PR 1, 4	Pre rada	<ul style="list-style-type: none"> - Potvrda izgleda i održavanje - Ugovorni sporazum između EPS i vodoprivreda - Izveštaj za Banku o ishodima
11.5	Pod Gradom	<p>Minimizirati ometanje staza pored reke, oblasti za plivanje i kafića/restorana:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakazati aktivnosti kako bi se izbeglo ometanje kadgod je to moguće, uključujući određivanje termina građevinskih radova kako bi se izbegla 	<p>EBRD PR 4</p> <p>Najbolja međunarodna praksa</p>	Pre i tokom izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Minimalno ometanje javnosti i poslova (kafića / restorana) - Efikasno obnavljanje zemljišta na stanje pre izgradnje

**Tabela 2. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na odabrane lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Relevantni projekat(projekti)</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva</i>	<i>Datum završetka</i>	<i>Mera uspeha²</i>
		<p>sezona plivanja (od 10. juna do 15. septembra), i/ili tražiti rane/kasne isporuke građevinskog materijala i opreme kako bi se izbegli špicevi u toku dana.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vraćanje javnih i privatnih površina u prvobitno stanje - Obavestiti javnost i vlasnike lokala (kafića, restorana) o vremenu izgradnje 			<ul style="list-style-type: none"> - Informacije obezbeđene ljudima/poslovima na koje će ovo imati uticaj - Izveštaj za Banku o obaveštenjima, sporazumima i kompenzaciji
11.6	Kratovska reka	Informisati javnost o zatvaranjima pristupnog puta ili očekivanom vremenu pojačanog saobraćaja pre izgradnje i obezbediti da alternativni pristupni put u dolini bude dostupan javnosti.	EBRD PR 4 EBRD PR 10 Najbolja međunarodna praksa	Pre izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Minimalno ometanje javnosti - Data javna obaveštenja - Izveštaj za Banku o obaveštavanju javnosti
11.7	Raška – (Sopoćani) and Celije	Zatvoriti samo jednu turbine za vreme popravke kako bi se izbegao prekid snabdevanja vodom lokalne zajednice. Koordinisati aktivnosti sa lokalnom vodoprivredom, koja može graditi obilaznicu za vodosnabdevanje (za korišćenje u situacijama kada MHE mora da bude zatvorena zbog popravke).	EBRD PR 4 EBRD PR 10	Tokom projekta	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuirano bezbedno vodosnabdevanje za lokalno stanovništvo - Ugovori / sastanci sa vodoprivredom u vezi izgradnje obilaznice za vodosnabdevanje. - Izveštaj za Banku o sastancima/sporazumima.
11.8	Moravica	Konsultovati lokalne vlasti o izgledu nove mašinske sale i ako je potrebno projektovati je da	EBRD PR 8	Pre izgradnje	- Konsultacije sa nadležnim

**Tabela 2. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na odabrane lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Relevantni projekat(projekti)</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva</i>	<i>Datum završetka</i>	<i>Mera uspeha²</i>
		izgleda slično postojećoj navedenoj mašinskoj sali.			organima o izgledu. - Izveštaj za Banku o izgledu.
11.9	Moravica	Minimizirati vizuelni uticaj u ovoj popularnoj turističkoj oblasti zakopavanjem cevovoda do nove mašinske sale uz obalu gdegod je to moguće.	EBRD PR 8	Tokom projekta	- Prihvatljivo prilagođavanje cevovoda kako bi se minimizirao vizuelni uticaj. - Izveštaj za Banku o prilagođavanju.
11.10	Jelasnica	Dogovoriti pribavljanje zemljišta od Srbijašuma za predložene nove pristupne rute.	EBRD PR 5	Pre izgradnje	- Diskusija u ranoj fazi sa Srbijašumama i dogovor o predloženom pristupu. - Izveštaj za Banku o akciji
11.11	Temac	Postarati se da na zaštićenu ekološku lokaciju ne utiču negativno građevinski radovi. Dogovoriti predložene radne metode sa ekološkim vlastima pre započinjanja aktivnosti.	EBRD PR 6	Pre izgradnje	- Diskusija u ranoj fazi sa ekološkim nadležnim organima i dogovor o predloženom pristupu. - Izveštaj za Banku o ishodu.
11.12	Rovni	Postići dogovor sa vodoprivredom/vlasnikom brane da: <ul style="list-style-type: none"> - Očisti vegetaciju iz područja akumulacije - Sprovede ocenu stabilnosti brane - Utvrdi potrebu za sistemom upozorenja za nizvodno locirano stanovništvo koje može biti ugroženo i dogovori na koji 	Zakoni Srbije EBRD PRs 3, 4, 5, 6	Pre punjenja akumulacije i rada HE	- Diskusije i sporazumi sa vodoprivredom/vlasnikom brane

**Tabela 2. Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja: Aktivnosti primenjive na odabrane lokacije HE
EPS Projekat za male hidroelektrane**

<i>Br.</i>	<i>Relevantni projekat(projekti)</i>	<i>Pitanje/aktivnost</i>	<i>Izvor zahteva</i>	<i>Datum završetka</i>	<i>Mera uspeha²</i>
		<p>način je najbolje nastaviti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konsultuje nadležne organe za pitanje potrebe za bioistraživanjima područja akumulacije i ako je potrebno završi istraživanja i sprovede kontrole/ublažavanje koje zahtevaju vlasti. - Pripremi Procenu uticaja na životnu sredinu za punjenje akumulacije i rad brane ukoliko vlasti zahtevaju - Razvije/implementira okvir za otkup zemljišta za otkup zemljišta u područje akumulacije (u skladu sa tačkom 5.1 Tabele 1) 			<ul style="list-style-type: none"> - Dogovor sa vlastima o bioistraživanjima i potrebnim merama ublažavanja - Završetak traženih aktivnosti - Bez ekonomskih i drugih gubitaka za stanovnike, vlasnike zemljišta ili korisnike zemljišta. - Izveštaj za Banku o statusu aktivnosti